

HALÁSZ MARGIT

Treno Ongaro

HALÁSZ MARGIT (1964) Budapest

1.

Ülök a vonaton. A szabadság és a frissen takarított kocsik illatát érzem. Nincs rajtam maszk. Végre! Elhatároztam, hogy keresztül-kasul utazom az országot. Ki az a pancser, aki ilyenkor külföldre megy? Én inkább maradok. A tervezett skót utam évek óta jelgelve. Írják a skót barátaim, hogy az egész falu pompázik. Másfél éve mindenki otthon van, és meszel. Kívül-belül patyolat a falu, szívesen látnának, a vendégszobám újrafestve, nem árulják el, milyen színűre. Abban viszont biztosak, tetszeni fog.

Ülök a vonaton. Szeretem ezt a se itt, se ott állapotot. Különösen az indulás előtti másodpercek izgalmát. A biciklistájt célzom meg, össze is jön. Egy-két kósza kovidszorongós arc. Ennyi. Ők azok, akik velem együtt meg se nézték, hova szól a helyjegyük, oda ültek, ahol kevesen vannak. Bicikli sehol. Ahogy számolom, legalább hat négyzetmétert egyedül bitorlok. A kalauz hippis járását bámulom az ablaküvegen át. Jól szabott öltönyben lazán lépdel, először pilótának nézem. Szabadnapos pilótának. De nem. Ő biz a MÁV új egyenruhájában flangáló jegykezelő. Egy biztos, jól megcsinálta, aki csinálta azt az öltönyt.

Ülök a vonaton. Búsan, egyedül. Az elhalasztott, elszalasztott skót utamon töprengek. Tizenöt éve utazom oda rendszeresen. A Hebridákra gondolok, a lundákra, a Gravy-mártás receptjére. Gondolatban a felségesen zord Glencoe-völgyben időzöm, amikor sípszó rezzent. Indul a vonat. Ujjé! Előveszem a könyvem, kinyitom, és felpattanok Csicsikov mellé a csézára. A bekecses, kucsmás Szelifan a lovak közé csap, hajrá, fogyjon az út, utastársak, siessünk. De a valóság egészen más, mint az irodalom. A vonat nagyot rándul, lassít, fúj, prűszköl, nagyot koppan, azután elhallgat. Csak egy pillanatra. Aztán megint elindul. Hogy ez mire volt jó? Kiengedte talán a gőzt? Az viszont a mi malmunkra hajtja a vizet. Egy stresszmentes vonaton szívesebben utazik az ember, nem?

Jó kis nyugis út lesz, gondolom magamban, amikor felpattan a lengőajtó. De nem embert látok, hanem egy sáros biciklikereket. Hát ezt meg honnan szalajtották? Legalább három hete nem esett eső. Aztán a kormány tűnik a szemembe, komoly riadalmat kelt bennem. Mindenféle koszos madza-

gok vannak rákötve, melyeken számomra ismeretlen szerszámok lógnak, plusz egy csokor neonszínű műanyag bébirágóka. Majd előtűnik a közlekedési eszköz gazdája. Terepruhában van, de ez a kék kárpittal és még kékebb műbőrrel fedett ülések erdejében nem túl nyerő, simán ki lehet szúrni. Széles katonai bőrvő a derekán, melyen két törkéstok lóg. Az egyik kés nyele, ahogy nézem, őzike agancsából van faragva. A férfi kora teljes mértékben beazonosíthatatlan. Gubancos haja a szemébe lóg, szakállában ételmaradékot és szalmaszálakat fedezek fel. Az a típus, aki ott a helyszínen nyúz, csontoz, darabol, zsigerel, belez. Borzasztó kirekesztő gondolataim támadnak, csak nehogy a közelemben üljön.

De igen! A négyes ülésen foglal helyet velem szemben srévizavé. Pedig ülhetne olyan helyre is, ahol egymaga lehet. A könyvembe mélyedek, szerintem vagy ötven oldalt léphettem előre, mert Csicsikov már egy fényes bálteremben enyeleg a kormányzó süldő lányával. Futnak előttem a sorok, fut a vonat, fut a táj, futnak a gondolataim. A szövegértésem a központi írásbelin tíz százalék alatt teljesítené. Fogalmam sincs, kik ezek a szereplők, hogy kerültek oda, és mit csinálnak. Szemem sarkából a fura fazont figyelem. A törkése hegyével a körme alól szedi ki épp a fáradt koszt. Aztán nyesegeti a körmét. A másik törkéssel. Megálló közeleg. Úgy teszek, mint aki leszáll. Szedem a cókómókom, és a peronra cihelődöm. Pofátlan mázlim van, egy beszögellés kínálja magát, lehajtható ülőkével. Elhelyezem a málhámat, lehajtom a széket, és becsukom a szemem.

Ülök a vonaton, ringat a kerék, zakatol valami ismert skót dallam egy fiúról és egy lányról, akik nem lehettek egymáséi. A Burns-vacsorán hallottam, egy tangóharmonikás fura alak adta elő, akinek törkés volt a gyapjúzoknijába dugva.

2.

Robog a vonat. Őzek legelésznek az erdő alján. Jé, egy őz! Nézd már, egy őz! Őzike!

Mondanák az utasok, de nem mondják, mert mindenki a világhálóba van akadva, és nem is próbál kievickélni onnét. Ami a kocsit és az utaspozíciómat illeti, meg vagyok elégedve. Szellő-

sen vagyunk. Ez mostanság a legfontosabb. Se előttem, se mögöttem, se mellettem egyetlen tüsszögő utastárs. Olvasásra szánt órák ezek. Előveszem a *Holt lelkeket*, és jólesően nyújtózkodva lapozgatom, pedig benne van a könyvjelző. Az olvasást megelőző ceremónia része ez a pár másodperc, egyik világból a másik világba belemenni nagy ugrás, illik megadni a módját.

Robog a vonat. Állomás után vagyunk. De jó, hogy senki sem pécézte ki ezt a kocsit. Igaz, nem túl nagy állomás, inkább amolyan megállóhely. Az egyik unokatestvérem jut eszembe, aki egy ennél kisebb megállóhelyen volt bakter. Annyira komolyan vette a munkáját, hogy egyszer télen teljesen beeste-belepte a hó. Azt hittem, szobor, csak amikor elindult a vonat, lelkesen integetni kezdett. Először megrettentem, mi ez a vajákosság, integet a szobor? Akkor jöttem rá, hogy miről vagy inkább kőről van szó. Persze, hogy megismertük egymást, együtt homokoztunk gyermekkorunkban.

Robog a vonat. Nyílik az ajtó. Mégiscsak lesz új utastárs? Egy minisortos, erősen sminkelt, harmincas nő állathordozóval közeledik. A vonat döccenéseire ide-oda imbolyog. Mellettem jár, csak nehogy rám essen a fenevadjával együtt. Lehet is azt tudni, kinek milyen állatfétise van. Olvastam, hogy kétszáz kilós, háromméteres krokodilt tart egy orosz család. Aztán a királykobrák, tigrisek, madárpókok, bengáli varánuszok és majomevő sasok is nagyon-nagyon mennek mostanság. A folyosó mellett ülök, egy kettes ülést uralok, az ablaknál vannak a táskáim feltornyozva. A nő lehuppan a folyosó másik oldalán lévő két ülés egyikére. Az ablak mellé húzódik, a hordozót maga mellé teszi. Nem írtam még le soha azt a szót, hogy *negédes*, de most leírom. Negédesen mosolygok rá. Kisfiú, feleli válaszként.

Na mármost, ha ez egy embergyerek, akkor itt büntetőjogi kategória esete forog fenn. Az mégsem normális, hogy egy kisfiút az édesanyja belegyömszöljön egy hordozóba. Tény, hogy márkás hordozónak tűnik, az édesanya mellett szól, hogy igyekszik mindent megadni a csemetéjének. Alszik, mondja, azért függönyöztem le. Közben meg szétröbbanok

az idegtől, folytatja. Megfelelő hordozóban minden kisállat, patkány, macska, görény díjmentesen szállítható, kivéve a kutyát. Már ezerszer beolvastam a MÁV-nak, most is be fogok szólni. Képzeld, mondja, még nagyon baba volt az egyik kutyám, egy Jack Russell terrier, simán elfért egy boxban. Megkérdeztem a MÁV-tól, hogy mi a különbség egy ketrecben lévő patkány és egy ugyanakkora méretű boxban lévő kutya között. Értelmes magyarázatot nem tudott adni, csak azt, hogy a szabály az szabály.

A könyvembe mélyedek. Hogy mi van? Ezeket a lelkeket már régen megvette Csicsikov. Hát persze a selyemszalagos könyvjelző vagy száz oldallal előrébb lóg ki a lapok közül. Hoztam neki játékot is, töri meg a monoton zakatolást a nő. Kaja, ivás nincs vonatkozás előtt, mert nem akarok kellemetlenséget. Érted? De jó kisfiú, mindig pisil, és elvégzi a dolgát vonatkozás előtt. Nem érdekel, akkor is be fogok írni a MÁV-nak, hajol felém. Hogyan képzelik, hogy az én csivim két kilogramm, és elkérnek érte ezeröttszáz forintot, egy hét-nyolc kilós macska meg ingyen nyávoghat a hordozóban. Ráadásul az én csivim nem zavar senkit. Látod, hang nélkül alszik, vagy ha felkel, az ölemben alszik tovább, vagy nézelődik. Olyan cuki!

Robog a vonat. Őzek legelésznek a mezőn. Jé, egy őz! Nézd már, egy őz!, mondja a nő. Hogy értékelné ezt az őzikét az én kis csivim, de nem ébresztem fel. Vagy ébreszsem fel mégis? Mit gondolsz? Felhúzott szemöldökkel vállat rándítok, mit tudom én, nem az én kutyám kölyke.

Neked milyen házi kedvenceid vannak?, kérdezi. Hát ezzel a kérdéssel megfog. Ne mondd, hogy nincs semmilyen háziállatod! Felnézek az égre, jó lenne, ha látnám a végtelen kékséget, hátha érkezne onnan valami éteri segítség. A sarokba vagyok szorítva, színt kell vallanom, ez a kérdés, válaszoljak. A magyarok istenére esküszöm, hogy nincs semmi... Légy, pók, szúnyog meg olykor pár molylepke, felelem. Furcsán néz rám. Nem is szól többet az úton, és egyébként is moco-rog a kis srác, meg kell tízóraisztatnia.